

NOTAT

Til: Stortingets Energi- og miljøkomité
Fra: **Sjømat Norge**
Dato: 23. oktober 2018.
Sak: Høring om forslaget til statsbudsjett 2019

Havet har gitt oss arbeid i generasjoner. Et blått taktskifte trykker velferden for framtida.

Norges store utfordring de neste tiårene blir å skape nye arbeidsplasser og øke eksportinntektene. Dette er nødvendig for å opprettholde velferdstilbudet. Denne utfordringen vil kreve betydelige omstillinger, men Norge har også et hav av muligheter.

Sjømatnæringen er svært godt posisjonert til å kunne bidra til å løse Norges viktigste utfordringer. En raskt økende global befolkning har behov for sunn og trygg mat produsert på bærekraftig vis. Norges naturgitte fortrinn, ansvarlige forvaltning og avanserte produksjon gjør at norsk sjømat og teknologi kan bidra til å dekke den voksende globale etterspørselen etter sjømat produsert med lavt CO₂-avtrykk. Næringen transformeres nå fra en primærnæring til en høyteknologisk merkevareindustri. Samtidig er sjømatproduksjon globalt konkurranseutsatt, og stadig flere land satser på økt sjømatproduksjon. Norske myndigheter må derfor fremover jobbe for å gjøre Norge attraktivt for investeringer.

Norsk sjømatnæring kan dobles fra dagens årlige verdiskaping på 100 milliarder innen 2030 og femdobles innen 2050. Det vil gi svært mange flere arbeidsplasser, store skatteinntekter og mer verdiskaping fra fiskebåt og havbrukslokalitet til marked.

Skal vi lykkes med dette, må det til et blått taktskifte – både i næringen og hos myndighetene. Vi må sørge for at veksten i havbruksnæringen er bærekraftig gjennom å løse utfordringene knyttet til lus, rømming, fôr og dyrevelferd. Fisket må skje innenfor fastsatte kvoter, og gjøres tilgjengelig for norsk fiskeindustri. Vi kan og bør stå for mye mer av foredlingen av sjømaten selv og vi kan skape en industri av teknologi- og tjenesteselskaper med verden som marked, slik oljenæringen har gjort før oss. Vi kan også skape helt nye næringer innen fôr, helse og bioteknologi basert på råvarer vi ikke bruker i dag. Dette er virkelig å ta hele kysten og landet i bruk. Forutsetningen er at myndighetene tilpasser lovverk og rammebetingelser og bidrar til å gjøre Norge attraktivt for investeringer.

Skal Norge lykkes, er riktig innretning på statsbudsjettet avgjørende. For statsbudsjettet 2019 ønsker Sjømat Norge å legge vekt på følgende.

Tiltak for oppsamling av plastavfall i kyst- og havområdene

Sjømat Norge er opptatt av å redusere marin forsøpling. Vi jobber for stadig bedre avfalls løsninger i næringen og oppmuntrer våre medlemsbedrifter til å bidra i frivillig opprydningsinnsats som foregår langs norske strender. Vi er positiv til at Regjeringen i budsjettforslaget styrker Norges arbeid mot marin forsøpling internasjonalt og går foran med offensive nasjonale tiltak.

Sjømat Norge har vært en pådriver for at «Fishing for Litter», en ordning for å gjøre det gratis å levere marint avfall i havn for fiskere og andre, blir en permanent ordning. Miljødirektoratet har utarbeidet et forslag til system for innlevering av marint avfall i havn uten merkostnad. Den foreslåtte ordningen skal ta vare på målsettingene og intensjonene til «Fishing for Litter». Forslaget er nå til vurdering i departementet og vi ser frem til en endelig avklaring og innføring.

Evaluering av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder

52 nasjonale laksevassdrag og 29 nasjonale laksefjorder omfatter omlag $\frac{3}{4}$ av den norske villaksressursen. Ved ferdigstilling av ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder i 2007 la Stortinget til grunn at ordningen skulle evalueres seinest etter ti år.

En samlet Energi- og miljøkomite ga følgende tydelige bestilling til innholdet i evalueringen: *Komiteen vil understreke at det må etableres en reell overvåking og evaluering av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Alle villaksens trusselfaktorer må overvåkes i et tilstrekkelig antall nasjonale laksevassdrag og laksefjorder samt i et tilstrekkelig antall fjorder og vassdrag som ikke er en del av ordningen. Sammenligningsgrunnlaget må sikres ved at en overvåker de samme faktorene i de samme områdene i hele perioden.*

(Kilde: Innst. S. nr. 183 (2006-2007) Vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder)

Denne bestillingen er ikke fulgt opp. Det er så langt bl.a. lagt frem tre rapporter med hovedvekt på havbruksnæringen og lakselus og rømming. Dette er faktorer som håndteres med omfattende tiltak uavhengig av tiltaket *nasjonale laksefjorder*. Det er ikke etablert overvåking i referansevassdrag og -fjorder som gjør det mulig å direkte vurdere effekten av nasjonale laksevassdrag og -fjorder som virkemiddel. Myndighetene har derfor ikke tilstrekkelig grunnlag for å evaluere ordningen. I konklusjonen fra evalueringsgruppen som ble nedsatt, er det slått fast at "*Mer konkret er det vanskelig å evaluere i hvilken grad ordningen har hatt en effekt på bestandsnivå*". Sjømat Norge mener det på stilles krav om ekstra utredninger som ser betydelig bredere på villaksens påvirkningsfaktorer og effektene vernet har hatt på disse påvirkningsfaktorene. Foreliggende evaluering gir ikke grunnlag for at tiltakene som Miljødirektoratet har foreslått, vil være av positiv betydning for villaksbestandene. Før tilstrekkelig evaluering foreligger er det ikke grunnlag for å gjøre utvidelser av ordningen. Evalueringen må behandles i Stortinget.

Klimatiltak må ikke svekke konkurransekraften

Sjømat Norge deltar i NFDs Klimautvalg som skal se på klimatiltak for fiskerinæringen hvor en også skal ivareta distriktpolitiske og fiskeripolitiske målsettinger. For sjømatnæringen er det viktig at miljøavgifter harmoniseres internasjonalt ettersom råvarekonkurransen er global. En ensidig norsk avgiftsøkning på CO₂ utslipp vil føre til råstofflekkasje uten at det bidrar til klimaforbedringer. En reduksjon av råstofftilgangen til norsk fiskeindustri som følge av økte landinger i utlandet vil gå ut over strukturen i fiskeindustrien i Norge, og vil ha klare distriktsmessige konsekvenser i form av færre arbeidsplasser, og mulig fraflytting samt redusert skatteinngang.

CO₂-fond for transportsektoren

Når det gjelder øvrig transport unntatt fiskeri henviser Sjømat Norge forøvrig til budsjettkommentar fra NHO, hvor det fremgår et ønske om å etablere en miljøavtale med staten hvor næringsorganisasjonene påtar seg konkrete forpliktelser til utslippskutt mot at det opprettes et privat CO₂-fond for transportsektoren finansiert med avgiftsfritak -og korresponderende medlemsavgift i avtaleperioden.

Ber om reduksjon i elavgiften for havbruksnæringen

Elavgiften er i dag på 16,58 øre/kWh og foreslås nå redusert til 15,58 øre/kWh. Aktiviteter som har næringskodeplassering som industri, bergverk og datasentre betaler avgift etter en vesentlig lavere sats. Redusert sats er pt 0,48 øre/kWh og er foreslått økt til 0,5 øre/kWh.

Sjømat er klimamat. Sjømatnæringen jobber målrettet med å redusere sitt allerede lave klimaavtrykk. En del av havbruksanleggene langs kysten er drevet med hjelp av diesellaggregat. Elektrifisering av disse kan være et viktig bidrag for å ytterligere redusere sjømatnæringens klimautslipp. Et viktig incitament for at næringen skal gå for en omfattende elektrifisering vil være at næringen kan få samme lave avgiftssatser ved bruk av elektrisk kraft som øvrig norsk industri, eventuelt vesentlige reduksjoner i avgiften. Også settefiskanleggene betaler høy sats. Anleggene som resirkulerer vannet, som i seg selv er et godt miljøtiltak, får dermed uforholdsmessige utgifter.

Sjømat Norge ber om at havbruksnæringen inkluderes i ordningen med redusert sats.

Sjømat Norge dekker hele verdikjeden, fra fjord til bord i norsk sjømatnæring. Medlemmene består av nær 600 bedrifter med om lag 13 000 ansatte innen fiskeindustri, havbruk, fôrproduksjon, biomarin industri, teknologi og service.

For mer informasjon kontakt

Geir Ove Ystmark, administrerende direktør, tlf. 48 12 71 55, geir.ove.ystmark@sjomatnorge.no

Aina Valland, direktør næringsutvikling og samfunnskontakt, tlf. 97145777, ava@sjomatnorge.no

Henrik Stenwig, direktør miljø og helse, tlf. 91 82 00 72, henrik.stenwig@sjomatnorge.no